

Projekat finansira
Evropska unija

me4eu
eu4me
ja za evropu, evropa za mene

Projekat realizuje
FORS Montenegro

da razgovaramo
Hajde EU

Draga djeco, da li znate šta je Evropska unija?

Da li znate da je Crna Gora kandidat za članstvo u Evropskoj uniji?

Pred vama je ova brošura iz koje ćete naučiti dosta novih stvari o Evropskoj uniji, a i obnoviti ono što već znate!

EVROPA

Evropa je jedan od sedam kontinenata. Njene granice određuju: **Atlantski okean** na zapadu, **Sjeverno ledeno more** na sjeveru, planina **Ural** na istoku, **Kaspijsko jezero**, **Kavkaz** i **Crno more** na jugoistoku i **Sredozemno more** na jugu.

Ne postoji precizno i tačno objašnjenje nastanka riječi „evropa“. Jedno mišljenje je da je Evropa naziv dobila po princezi iz grčke mitologije koju je oteo Zevs pretvoren u bika, mada nema objašnjenja zbog čega. Drugo mišljenje je da je ovaj naziv nastao od riječi „ereb“ koja na jednom semitskom jeziku znači „zalazak sunca“. Za bliskoistočne (semitske) narode mjesto zalaska sunca je na zapadu, tačnije nad Evropom pa je otuda i dobila ime. Evropa je jedno veliko poluostrvo, a ona sama ima veći broj poluostrva: **Apeninsko** (u svom sastavu ima Italiju, San Marino i Vatikan), **Balkan** (sadrži djelove sljedećih država: Srbije, Slovenije, Hrvatske, Rumunije, Bosne i Hercegovine, Grčke i Turske, a države čija je cijela teritorija na Balkanu su: Bugarska, Crna Gora, Albanija i

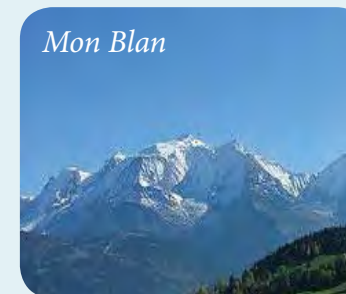
BJR Makedonija), **Pirinejsko** (na njemu se nalaze Španija, Portugalija i Andora), **Skandinavsko** (ovdje se nalaze Norveška, Švedska i dio Finske), a neka manja su: **Bretanja**, **Jitland**, **Istra**, **Kanin**, **Kola**, **Krim**, **Peloponez** i **Halkidiki**.

U Evropi se nalaze i brojna ostrva, od kojih je **Grenland**, koji je danska samoupravna teritorija, najveće ostrvo na svijetu. Naziv ovog ostrva znači „zelena zemlja“. Na Grenlandu se nalazi i najveći nacionalni park na svijetu.

Najviši vrh u Evropi je na planini **Elbrus**, koji je ugašeni vulkan i nalazi se u Rusiji nekoliko kilometara od granice sa Gruzijom. Njen najviši vrh je na zapadnoj strani na 5.642 m nadmorske visine.

Mon Blan, najviši vrh **Alpa**, je drugi po visini u Evropi, a prvi u zemljama Evropske unije. Nalazi se na nadmorskoj visini od 4.810 m na granici između Francuske i Italije. Alpsko područje obuhvata osam država: Francusku, Monako, Italiju, Švajcarsku, Njemačku, Lihtenštajn, Austriju i Sloveniju.

Dunav je, nakon **Volge**, druga najduža i druga vodom najbogatija rijeka u Evropi, ali je zato najduža rijeka u Evropskoj uniji. Dunav izvire na Švarcvالد (planinski kraj na jugozapadu Njemačke) i protiče kroz 10 država: Njemačku, Austriju,

Slovačku, Mađarsku, Hrvatsku, Srbiju, Rumuniju, Bugarsku, Moldaviju i Ukrajinu i nakon 2.850 km uliva se u Crno More.

Neka od najvećih jezera u Evropi su nastala u ledenom dobu u udubljenjima koja su stvorena pomjeranjem lednika. Takva su Lago di Garda i Bledsko jezero u Alpima i **Ladoga** u Rusiji. Ono je ujedno i najveće jezero u Evropi. To je 14. najveće jezero u svijetu sa površinom od 17.700 km².

Venern jezero

Venern jezero u Švedskoj, najveće je jezero u Evropskoj uniji, a treće najveće jezero u Evropi i 29. najveće jezero na svijetu. Površina Venerna iznosi 5.648 km².

Kaspijsko jezero koje je već pomenuto kao dio granice između Evrope i Azije je najveće na svijetu, površine

371.000 km², a zovu ga i more, upravo zbog ogromne površine. Još neka poznata evropska jezera su: Ohridsko, Skradinsko, Skadarsko...

Pobrojaćemo i neka mora u Evropi: **Barentsovo more, Bijelo more, Sjeverno more, Crno more, Sredozemno more**, čiji je dio **Jadransko more** na koje izlazi 6 država (Italija, Slovenija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Albanija i Crna Gora) itd. Bokokotorski zaliv u Jadranskom moru koji se nalazi u Crnoj Gori je najjužniji fjord na svijetu.

NASTANAK EVROPSKE UNIJE

Dugu i zanimljivu istoriju Evrope pratili su ratovi koji su se vodili godinama unazad. Kada se završio Drugi svjetski rat, evropski lideri su odlučili da treba zajednički da riješe nesuglasice i da izgrade nove i bolje puteve saradnje. Smatrali su da treba da osnuju jednu zajednicu koja će pratiti utrošak i uvoz uglja i čelika. Ovo je bilo bitno jer su upravo ugalj i čelik bili važni za funkcionisanje država, jer su pomoću njih radile fabrike, izgrađivale se kuće i mašine. Osim toga, ovo su bili važni materijali u proizvodnji oružja, pa ih nijedna država nije mogla proizvoditi bez znanja ostalih. Zato su zaključili da zemlje koje zavise jedna od druge i koje zajedno saraduju, nemaju razloga za ratovanje, a ljudi imaju poslove, hranu i sigurnost.

Francuska, Njemačka, Holandija, Belgija, Italija i Luksemburg su 1951. godine osnovale „Evropsku zajednicu za ugalj i čelik“. Ova zajednica je tako dobro funkcionisala da su 1957. ove države osnovale „**Evropsku ekonomsku zajednicu**“ koja je Ugovorom iz Maastrichta potpisanim 1992. godine (stupio na snagu 1993. godine), postala **Evropska unija**. Zato se ovaj ugovor zove Ugovor o stvaranju Evropske unije.

Evropska unija (skraćeno EU) je zajednica država.

Zemljama osnivačima su se u 7 navrata pridružile još 22 države, tako da EU danas u svom sastavu ima 28 zemalja.

Evropska unija je dobitnik Nobelove nagrade za mir 2012. godine!

Stvaranje i dalji razvoj Evropske unije su doveli do toga da između zemalja članica nije bilo rata u posljednjih 60 godina!

ISTORIJAT PROŠIRENJA EVROPSKE UNIJE

Od nastanka 1951, pa sve do danas, EU je postajala sve veća i jača, jer su nove države postajale članice ove zajednice:

- ◆ 1951. Francuska, Njemačka, Holandija, Belgija, Italija i Luksemburg
- ◆ 1973. Danska, Irska i Velika Britanija
- ◆ 1981. Grčka
- ◆ 1986. Španija i Portugalija
- ◆ 1995. Austrija, Finska i Švedska

- ◆ 2004. Poljska, Češka, Mađarska, Slovačka, Slovenija, Litvanija, Letonija, Estonija, Malta i Kipar
- ◆ 2007. Rumunija i Bugarska
- ◆ 2013. Hrvatska

Države Evropske unije su udružene zbog lakšeg ostvarivanja zajedničkih ciljeva, a to su:

- ◆ prosperitet i unaprjeđenje uslova života,
- ◆ mir i stabilnost u Evropi i svijetu, i
- ◆ obezbjeđivanje osnovnih prava i sloboda za sve ljude u EU.

Evropska unija je zasnovana na četiri slobode:

- ◆ **Sloboda kretanja roba** podrazumijeva slobodnu trgovinu proizvodima između država unutar Evropske unije;
- ◆ **Sloboda kretanja usluga** omogućava inostranom preduzeću, koje potiče iz neke od zemalja članica Evropske unije, da ima isti tretman kao i domaće preduzeće;
- ◆ **Sloboda kretanja ljudi** podrazumijeva da svi građani zemalja članica Evropske unije na osnovu validnog pasoša ili lične karte mogu da uđu u drugu zemlju;
- ◆ **Sloboda kretanja kapitala** podrazumijeva nepostojanje zabrane za kretanje kapitala i plaćanja između država članica.

28 DRŽAVA ČLANICA EVROPSKE UNIJE

Ukupna površina svih zemalja Evropske unije je preko 4 miliona km². Da je Evropska unija jedna zemlja, bila bi sedma po redu država u svijetu po veličini teritorije, a po broju stanovnika, koji iznosi preko 500 miliona, bila bi treća u svijetu nakon Kine i Indije.

Država	Glavni grad	Površina	Stanovništvo
 Austrija	Beč	83.879 km ²	8.404.252

Šenbrun je palata u Beču, glavnom gradu Austrije. Jedan je od najvažnijih spomenika kulture u Austriji. Od 18. vijeka do 1918. godine dvorac je bio rezidencija habzburških careva, a uređen je u stilu dekorativnog baroka, za šta su zaslužni arhitekta Johan B. Fišera fon Erlah i Nikolaus Pakasi. U neposrednoj blizini dvorca nalazi se i Bečki zoološki vrt, najstariji zoološki vrt na svijetu, koji je osnovan 1752. godine. Sama palata Šenbrun uvrštena je u popis mjesta svjetske baštine 1996. godine. Od 1817. do 1819. godine, dobila je i karakterističnu boju fasade, čuvenu „šenbrunsku žutu“.

 Belgija	Brisel	30.528 km ²	11.007.020
---	--------	------------------------	------------

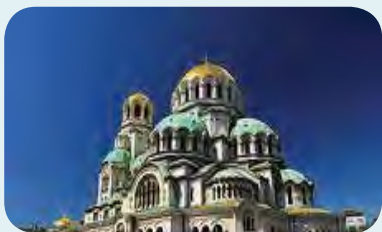

Maneken Pis jedan je od simbola belgijskog grada Brisela. Bronzani kip je visok 61 cm. Napravio ga je vajar Hieronimus Duquesnoy 1619. Sadašnji kip je kopija iz 1965. Postoji nekoliko legendi o ovom dječaku. Jedna kaže da je statua podignuta u čast dječaka koji je spasio Brisel tako što je urinom ugasio fitilj i spriječio osvajače da dignu u vazduh gradske zidine, a druga da je bogati turista izgubio svog malog sina, pa je zamolio ljude da mu pomognu u potrazi. Kada su ga našli u obližnjem vrtu da urinira, u znak zahvalnosti otac je izgradio fontanu. Postoji i tradicija presvlačenja statue, a do danas ima nekoliko stotina kostima koji su u obližnjem muzeju. Na Dan državnosti Crne Gore, Maneken Pis je „oblačio“ i crnogorsku narodnu nošnju.

Pariz je najgušće naseljeni grad u Evropskoj uniji, dok je Njemačka zemlja s najvećim brojem stanovnika!

 Bugarska	Sofija	110.994 km ²	7.537.929
--	--------	-------------------------	-----------

Hram Svetog Aleksandra Nevskog u Sofiji je katedrala Bugarske pravoslavne crkve. Izgrađena je 1908. godine i posvećena svetom Aleksandru Nevskom i ruskim vojnicima, poginulim u Rusko-turskom ratu 1877—1878, nakon kojeg je Bugarska dobila državnost od Otomanske imperije. Sa površinom od 3.170 m² u vrijeme kada je izgrađen bio je najveći

hram na Balkanu. Može da primi 5.000 ljudi. Zvonik hrama je visok 53 m, ima 12 zvona od kojih najveće teži 12 t dok najmanje svega 10 kg. Ima pozlaćene kupole, pa je to razlog što ga nazivaju i „zlatni hram”. Godine 1953. je proglašen spomenikom kulture od nacionalnog značaja.

 Grčka	Atina	131.990 km ²	10.787.690
---	-------	-------------------------	------------

Akropolj („grad na brdu” ili „sveta stijena”), se nalazi u Grčkoj. To je stjenovito brdo visine oko 156 m. Predstavlja antičko svetište na čijem se vrhu nalazi Partenon, hram posvećen grčkoj boginji Atini. Izgrađen je u 5. vijeku p.n.e. To je najznačajnija sačuvana građevina, koja se smatra vrhuncem razvoja dorskog stila. Njegove dekorativne skulpture ubrajaju se

u najvažnija djela starogrčke umjetnosti. Partenon se smatra trajnim simbolom antičke Grčke i atinske demokratije, i spada u najveće svjetske kulturne spomenike. Slikovit je primjer raskoša, moći i bogatstva Atine u zlatnom dobu. Dio je svjetske baštine UNESCO-a.

 Danska	Kopenhagen	43.075 km ²	5.564.219
--	------------	------------------------	-----------

Opera u glavnom gradu Danske, Kopenhagenu, jedna je od najsavremenijih opera na svijetu, sa savršenom akustikom u velikoj dvorani ovalnoga oblika, koja može primiti oko 1.500 posjetilaca. Građevina ima 14 spratova i površinu od 41.000 m². Od toga je 12.000 m² smješteno u pet podzemnih spratova. Sam foaje ima 4.000 m², a cijela građevina oko

1.000 prostorija. Objekat je otvoren 2005. godine i poklon je danskog biznismena Maersk McKinney Moller-a vrijedan 335 miliona eura.

 Estonija	Talin	45.228 km ²	1.340.194
--	-------	------------------------	-----------

Toompea ili Katedralno brdo nalazi se u Estoniji i jedan je od tri dijela grada Talin. Pod zaštitom je UNESCO-a. Na strateški uzvišenom položaju 1377. godine pretvoreno je u samostalni grad Dom zu Reval koji je bio plemićka četvrt. Danas je tu mjesto vrhovnih vlasti Estonije. Na njemu je krajem 19. vijeka izgrađena ruska pravoslavna crkva Aleksandra

Nevskog. Tu je i stara estonska kraljevska palata koja je danas Estonski parlament i sjedište Estonske vlade, a na brdu se nalaze i mnoge ambasade i druge rezidencije.

 Irska	Dablin	70.273 km ²	4.581.269
---	--------	------------------------	-----------

Carski Dablinski dvorac se nalazi u Irskoj. Sagrađen je po naredbi kralja Džona 1204. godine. Najveći vidljivi dio originalnog dvorca iz 13. vijeka je Record Tower. Ovaj toranj se nalazi pored gotske katedrale Chapel Royal iz 19. vijeka. Veći dio dvorca je ponovo izgrađen u 18. vijeku. Tu se nekada nalazio sud pravde, a danas se koristi za posjete državnika. Dio

dvorca je otvoren za javnost.

 Italija	Rim	301.338 km ²	60.681.514
--	-----	-------------------------	------------

Koloseum, izvorno nazvan „Flavijev amfiteatar”, je amfiteatar u Rimu, glavnom gradu Italije. U Koloseumu su održavane gladijatorske borbe, koje je moglo pratiti 50.000 gledalaca. Gradnja je započeta 72. godine za vrijeme cara Vespazijana, a dovršena desetak godina kasnije za vrijeme vladavine njegovog sina Tita. Proglašen je 2007. za

jedno od novih sedam svjetskih čuda. Koloseum ima trospratnu fasadu urađenu u različitim stilovima. Prizemlje je urađeno u dorskom stilu, prvi sprat u jonskom, drugi u korintskom. Posljednji, treći sprat, ukrašen je pilastrima (dekorativnim elementima).

 Kipar	Nikozija	9.251 km ²	835.000
---	----------	-----------------------	---------

Crkva svetog Lazara je predivna pravoslavna crkva koja se nalazi na Kipru u gradu Larnaki. Sagrađena je na grobu svetog Lazara u 9. vijeku. Oko 890. nađen je njegov grob, na kome je pisalo, „Lazar, Hristov prijatelj”. Mramorni sarkofag u kripti crkve je danas prazan. Svete Lazareve mošti su još 898. na molbu vizantijskog cara Lava Mudrog, bile prebačene

u Konstantinopolj, današnji Istanbul. To je jedna od tri vizantijske crkve koje su preostale na Kipru. Crkva je izduženog oblika sa trodjelnim oltarskim polukružnim apsidama. Unutrašnjost crkve je izdijeljena u tri dijela, stubovi nose težinu kupole i tako formiraju centralni oltar.

 Letonija	Riga	64.589 km ²	2.229.649
--	------	------------------------	-----------

Crkva svetog Petra u Rigi, glavnom gradu Letonije je jedan od najboljih primjera srednjovjekovne crkvene arhitekture u baltičkom regionu. Sagrađena je u 13. vijeku, a od tada je zgrada kao takva prošla kroz tri različita perioda: gotski, romanski i rani barokni. Barokni drveni zvonik postavljen je 1690. godine, kao najviši u svijetu u to doba.

Crkva je spaljena tokom Drugog svjetskog rata, a obnovljena je 1973. godine. Metalni zvonik visok je 123,35 m. Enterijer crkve sadrži stare epitafe i nadgrobnje ploče.

 Litvanija	Vilnius	65.200 km ²	3.053.800
---	---------	------------------------	-----------

Trakaj je grad u Litvaniji, u jugoistočnom dijelu zemlje. Trakaj čini samostalnu opštinu u okviru okruga Vilnius. Čuven je po starom Trakajskom zamku i dugom bogatom nasljeđu, pa je jedno od najpoznatijih turističkih odredišta u cijeloj Litvaniji. Grad je smješten u oblasti brojnih jezera (preko 200), od kojih je najveće i najpoznatije Galve. Grad se razvio uz jezera,

dok se zamak nalazi na omanjem ostrvu naspram savremenog grada. Oko grada su velike površine pod dobro očuvanom šumom, koje su danas zaštićeno prirodno područje.

 Luksemburg	Luksemburg	2.586 km ²	511.840
--	------------	-----------------------	---------

Notr Dam u Luksemburgu je rimokatolička katedrala koja se nalazi na jugu grada Luksemburga. Katedrala je sjedište nadbiskupije, a posvećena je Majci Božijoj. Gradnja je započeta 1613. godine u kasnogotičkom stilu, da bi današnji oblik i veličinu dosegla 1930-ih. Crkva je istaknuti primjer kasne gotičke arhitekture, međutim,

ona takođe ima mnoge renesansne elemente. Od kraja 18. vijeka u njoj se nalazi čudotvorna statua Majke Božije, zaštitnice grada i države, dok je glavna kriptna posvećena sv. Petru. Tu se nalazi i grobnica Velikog Vojvode, kao i većine luksemburških biskupa.

 Mađarska	Budimpešta	93.036 km ²	10.021.000
--	------------	------------------------	------------

Zgrada Mađarskog parlamenta je najpoznatiji simbol Budimpešte. To zdanje je treći po veličini parlament u svijetu i drugi u Evropi. Otvoren je 1896. godine, simbolički označavajući hiljadugodišnjicu dolaska Mađara na to područje. Parlament se pruža 268 m u dužinu i 123 m u širinu. Visine je 96 m. Gradilo ga je preko hiljadu radnika, ima 691

sobu, a u njega je ugrađeno 40 kilograma zlata.

 Malta	Valeta	316 km ²	410.567
---	--------	---------------------	---------

Valeta ili La Valeta je glavni grad Malte i nalazi se na istoimenom ostrvu. Valeta čini i jednu od 11 gradskih opština Malte. Po veličini Valeta nije najveće naselje ni grad u državi, već je to Birkirkara. Međutim, i pored toga, ona je istorijsko, kulturno i upravno središte ostrva vijekovima. Na malteškom on se uobičajeno naziva Il-Belt, što jednostavno znači „Grad”.

Zbog svog istorijskog i kulturnog značaja i očuvanosti starog izgleda u velikim zidinama La Valeta je stavljena na spisak svjetske baštine UNESCO-a.

 Njemačka	Berlin	357.050 km ²	82.422.299
--	--------	-------------------------	------------

Brandenburška kapija je trijumfalna kapija, simbol Berlina, glavnog grada Njemačke. Smještena je na Pariskom trgu. Naredbu da se kapija izgradi, izdao je Fridrih Vilhelm II u znak mira, a gradio ju je Karl Gotard Langans od 1788-1791. Pravljena je po uzoru na atinsku kapiju Propileu na Akropolisu. Brandenburška kapija se sastoji od 12 grčkih stubova

izgrađenih u dorskom stilu, sa po 6 na obje strane. Na kapiji stoji statua, koju čine bogovi mira, koji voze kočiju sa četiri konja. Kapija je visoka 26 m, 65,5 m široka i 11 m visoka.

 Poljska	Varšava	312.685 km ²	38.186.860
---	---------	-------------------------	------------

Palata kulture i nauke u Varšavi je najviša zgrada u Poljskoj, a osma po veličini u Evropskoj uniji. Prvobitni naziv joj je bio Palata kulture i nauke Jozefa Staljina. Izgradnja je počela 1952. i trajala do 1955. Poklon je Sovjetskog Saveza narodu Poljske. Zgrada trenutno služi kao izložbeni centar i poslovni kompleks. Visine je 231

m, zajedno sa tornjem koji je 43 m visok. Ima 3.288 sobe na 42 sprata, i ukupne je površine 123.000 m². U njoj postoje bioskopi, pozorišta, muzeji, poslovni prostori, knjižare, galerije, konferencijska sala za 3.000 ljudi itd.

 Portugalija	Lisabon	92.090 km ²	10.647.763
---	---------	------------------------	------------

Most Vasko de Gama most je preko rijeke Tejo u Lisabonu u Portugaliji. To je najduži most u Evropi (uključujući i vijadukte), i osmi u svijetu, s ukupnom dužinom od 17,2 km, uključujući 0,829 km za glavni most, 11,5 km vijadukata i 4,8 km pristupnih saobraćajnica. Izgradnja je počela februara 1995, a za saobraćaj je otvoren u vrijeme sajma 1998. To je Svjetski

sajam koji slavi 500 godišnjicu putovanja Vaska de Game od Evrope do Indije.

 Rumunija	Bukurešt	238.391 km ²	19.599.506
--	----------	-------------------------	------------

Palata parlamenta je zgrada u Bukureštu u kojoj je smješten Parlament Rumunije. Predstavlja jednu od najvećih građevina na svijetu po površini. Ovaj objekat je bio građen i skoro potpuno završen još za vrijeme vladavine Čaušeskua. Prvobitno ime ove građevine je bilo Kuća naroda. I dan danas neki Rumuni ga tako zovu. Nakon revolucije 1989.

godine preostali radovi su sporo napredovali tako da su pojedini dijelovi zgrade još nezavršeni. Međutim zgrada je u upotrebi i u njoj su, između ostalog, smještena i oba doma parlamenta. Druga je zgrada u svijetu po veličini, odmah nakon američkog Pentagona, a prva u Evropi.

 Slovačka	Bratislava	49.036 km ²	5.379.455
--	------------	------------------------	-----------

Hrad zámek nalazi se u Bratislavi glavnom gradu Slovačke. Lociran je na platou 82 metra iznad Dunava. Dvorac je od kamena sagrađen u 10. vijeku (kao dio Mađarske), pa je promijenjen u gotsko anti-hutsko utvrđenje pod Sigmundom od Luksemburga 1430. Godine 1562. postaje renesansni zámek, i 1649. se rekonstruiše u baroknom stilu.

 Slovenija	Ljubljana	20.273 km ²	1.964.036
---	-----------	------------------------	-----------

Tromostovje se nalazi u Sloveniji. To je set od tri mosta na Prešernovom trgu u centru Ljubljane na rijeci Ljubljanici. Već u ranoj istoriji 1280. godine na tom mjestu pomenut je Stari drveni most, koji je bio prvi most u Ljubljani poslije antičkog doba. Godine 1842. na njegovom mjestu sazidan je kameni most, rad arhitekta Đovanija. Nakon velikog zemljotresa

1895. dogradili su sa obje strane dva manja mosta namijenjena pješacima. Tako je po planu Jožeta Plečnika nastao set od tri mosta u širini oko 20 m.

 Velika Britanija	London	243.610 km ²	62.348.487
--	--------	-------------------------	------------

Tauer bridž (Tower bridge) je pokretni most preko rijeke Temze u glavnom gradu Velike Britanije. Ime je dobio po obližnjem tornju (engl. Tower). Izgradnja je počela 1886. godine, a most je otvoren 1894. Dizajnirao ga je Horas Džons 1884. Ukupne je dužine 265 m sa dvije kule, a svaka je visoka 65 m. Razdaljina između kula je 61 m i taj centralni dio se sastoji iz dva

pokretna segmenta od kojih se svaki podiže ka gore do ugla od 83°. U konstrukciju mosta je utrošeno 70.000 tona betona i 11.000 tona čelika iako njegovim izgledom dominira kamena fasada. U toku 8 godina, u izgradnji ovog mosta je učestvovalo 5 izvođača i oko 450 radnika.

 Finska	Helsinki	338.424 km ²	5.391.699
--	----------	-------------------------	-----------

Trg Senata nalazi se u Helsinkiju, glavnom gradu Finske. Okružen je najljepšim primjerima neoklasične arhitekture koji čine bogatu zaostavštinu čuvenog arhitekta Karl Engela, koji je imao veliki uticaj na arhitekturu Finske u prvom dijelu 19. vijeka. Na sredini trga je spomenik posvećen ruskom caru Aleksandru II, dok trgom dominira monumentalno zdanje

luteranske katedrale iz 19. vijeka, (Helsingin tuomiokirkko), ranije poznate kao crkva Svetog Nikole.

 Francuska	Pariz	675.417 km ²	62.169.837
---	-------	-------------------------	------------

Ajfelova kula ili Ajfelov toranj je metalni toranj sagrađen na Marsovim poljima u Parizu (Francuska). Smatra se remek djelom arhitekture. Sagrađen je 1889. kao eksponat za Svjetsku izložbu povodom proslave stogodišnjice Francuske revolucije. Ime je dobio po inženjeru koji ga je projektovao, Gistavu Ajfelu. Visoka 324 metra, metalna

struktura je teška 7.300t, a do vrha ima 1.665 stepenica. Toranj je počeo da se gradi 1887, a svečano je otvoren 6. maja 1889. Danas je značajna turistička atrakcija sa preko 5.5 miliona posjetilaca godišnje.

 Holandija	Amsterdam	41.848 km ²	16.675.300
---	-----------	------------------------	------------

Rajks muzej (Nacionalni muzej) nalazi se u Amsterdamu. To je najveći i najznačajniji muzej Holandije. Smješten je u samom centru grada, u muzejskoj četvrti. Zgrada je djelo arhitekta čije je ime Petrus Josephus Hubertus Cuypers i izgrađena je u 19. vijeku. Rajks muzej zapošljava više od 400 ljudi, uključujući 45

kustosa koji su specijalizovani u svim oblastima. Rajks muzej je međunarodno priznat zbog svojih izložbi i publikacija, ali takođe i zbog toga što se zalaže za prevazilaženje granica u izučavanju umjetnosti i podržava nove i moderne uvide u umjetnost.

 Češka	Prag	78.866 km ²	10.562.214
---	------	------------------------	------------

Karlovo náměstí se nalazi u Češkoj. To je najstariji praški most. Gradnju je započeo kralj Karlo IV 1357, a most je završen 1402. godine. Autor projekta je navodno bio majstor Oto. Vijekovima je most bio najvažnija komunikacija i veza praških gradova na obje obale Vltave. Do 1841. godine, bio je jedini most preko ove rijeke. Zvanično je nazvan Karlov most 1870. godine.

Do tada se nazivao Praški ili Kameni most. Most je 516 m dug i blizu 10 m širok. Ima tri tornja, a ukrašen je sa 30 statua podignutih oko 1700. godine od kojih je većina u baroknom stilu.

 Švedska	Stokholm	449.964 km ²	9.415.295
---	----------	-------------------------	-----------

Kraljevska palata nalazi se Švedskoj. Smještena je u samom srcu Stokholma, na ostrvu Ridarholmen. Kraljevska palata je službena rezidencija švedskih monarha i glavna lokacija za službene državne događaje. Sa 608 soba nalazi se među najvećim palatama Evrope. U njoj postoje Apartmani za gozbe, Apartmani vitezova, Državnička dvorana,

Kraljevska riznica, Muzej antikviteta Gustava III i Kraljevska kapela. Zamjena straže palate je svojevrsna predstava.

 Španija	Madrid	504.030 km ²	46.030.109
---	--------	-------------------------	------------

Sagrada Família (Sveta porodica), je velika rimokatolička crkva u Barseloni u Španiji koju je dizajnirao arhitekta Antonio Gaudí. Od 1882. do 1926. godine, izgradnja hrama za čuvenog španskog arhitektu pretvorila se u jedinu svrhu njegovog života. Nakon njegove smrti, radove su nastavili njegovi saradnici. Poslednji put radovi su nastavljeni 1970. Kada

bude završena, katedrala će biti visoka oko 45 m i duga 110 m. Pretpostavlja se da će se gradnja završiti između 2015. i 2026. Iako je nezavršena, crkva se nalazi na listi svjetske baštine UNESCO-a, a 2010. posvećena je i proglašena bazilikom od strane pape Benedikta XVI.

 Hrvatska	Zagreb	31.067 km ²	4.284.889
--	--------	------------------------	-----------

Dubrovnik je grad smješten na Jadranskom moru, u južnoj Hrvatskoj. Ubraja se u jedan od najznačajnijih kulturnih i turističkih centara u cijeloj Jugoistočnoj Evropi. Poznat je po svom starom gradskom jezgru sa brojnim kulturnim i sakralnim spomenicima. Pretpostavlja se da je Dubrovnik nastao u VII vijeku. Osnovan je na pomorskoj trgovini i u trgovini sa okolnim

zemljama Balkana tokom ranog srednjeg vijeka i dosta vremena bio je jedini protivnik Mletačke republike Venecije na istočnom dijelu Jadrana. Posebno se razvio u 15. i 16. vijeku.

London je grad sa najvećim brojem stanovnika u Evropskoj uniji.

Zemlje kandidati:

Država	Glavni grad	Površina	Stanovništvo
 Crna Gora	Podgorica	13.812 km ²	620.029

Stari grad Kotor se nalazi u Crnoj Gori. Stara mediteranska kotorska luka, okružena je impresivnim gradskim zidinama. Vrlo dobro je očuvana i pod zaštitom je UNESCO-a od 1979. godine, kao svjetska kulturna baština. Između 1420-1797. Kotor je sa okolinom pripadao Veneciji pa je venecijanski uticaj ostavio trag na gradskoj arhitekturi. Sistem tvrđave i bedema

razvijao se vjekovima. Zidine su duge 4,5 km, visina na pojedinim mjestima dostiže i do 15 m, a debljina im varira od 2 do 16 m. Na 260 m nadmorske visine nalazi se tvrđava San Giovanni, na čijoj osnovi ima tragova ilirskog doba.

 Srbija	Beograd	88.361 km ²	7.500.000
--	---------	------------------------	-----------

Kalemegdan je najveći park u Beogradu, glavnom gradu Republike Srbije. Istovremeno je najznačajniji kulturno-istorijski kompleks, u kojem dominira Beogradska tvrđava iznad ušća Save u Dunav. Naziv Kalemegdan odnosi se samo na prostorni plato oko tvrđave koji je osamdesetih godina 19. vijeka pretvoren u park. Plato je, dok je tvrđava bila glavno vojno

uporište Beograda, služio da se neprijatelj osmotri i sačeka za borbu. Njegovo ime potiče od turskih riječi kale (tvrđava) i mejdan (bojište).

Od 28 država članica, Malta je najmanja, a Francuska najveća!

 Turska	Ankara	779.452 km ²	65.311.000
--	--------	-------------------------	------------

Aja Sofija ili Sveta Sofija, takode je poznata i kao Crkva svete mudrosti nalazi se u Turskoj. Osvajanjem Vizantijskog carstva od strane Turaka pretvorena je u džamiju u Istanbulu, nekadašnjem Konstantinopolju (Carigradu), a zatim pretvorena u muzej 1935. po odluci Kemala Atatürka. Pravo je remek-djelo Vizantijske arhitekture. Aja Sofiju je podigao vizantijski imperator Justinijan od 532. do 537. godine. Arhitekta ovog izvanrednog arhitektonskog dostignuća bili su Antemije iz Tralesa i Isidor iz Mileta.

 BJR Makedonija	Skoplje	25.713 km ²	2.046.209
--	---------	------------------------	-----------

Tvrđava Kale nalazi se u Skoplju, glavnom gradu BJR Makedonije. Smještena je na brdu blizu samoga centra grada, odakle se pruža odličan pogled na grad. Tvrđava je u današnjem obliku izgrađena tokom vladavine cara Justinijana u 6. vijeku. Zapravo, to je bio pravi srednjovjekovni gradić, a okruživale su ga zidine debljine 2,80 - 4,20 m. Zbog strateškog položaja, tvrđava

Kale je kroz istoriju bila meta brojnih osvajanja, što je rezultiralo brojnim oštećenjima i rušenjima pa naknadnim obnavljanjima. Tokom prve polovine 20. vijeka koristila je u vojne svrhe, da bi je 1951. preuzeo Arheološki muzej. Kale je i danas mjesto velikih arheoloških istraživanja.

 Albanija	Tirana	28.748 km ²	2.994.667
--	--------	------------------------	-----------

Skadar je grad na obali Skadarskog jezera, u sjeverozapadnoj Albaniji. Glavni grad je istoimene oblasti. Skadar je osnovan u 4. vijeku p.n.e. Ovdje je živjelo ilirsko pleme Labeati. Tu je bila i prijestonica Kralja Agrona i Kraljice Teute. Godine 168. p.n.e. grad su zauzeli Rimljani i pretvorili ga u značajan trgovački i vojni centar. Nalazi se blizu mjesta gdje se sastaju

rijeke Drim i Bojana. Jadransko more je udaljeno od Skadra 20 km. Skadarska tvrđava Rozafa, potiče iz ilirskih vremena. Skadar je jedan od najstarijih gradova Evrope.

Zemlje potencijalni kandidati:

Država	Glavni grad	Površina	Stanovništvo
 Bosna i Hercegovina	Sarajevo	51.129 km ²	4.498.976

Stari most u Mostaru u Bosni i Hercegovini, preko rijeke Neretve je UNESCO-va svjetska baština koji je, kada je izgrađen, bio najveća lučna konstrukcija na svijetu. Sagradio ga je Sulejman Veličanstveni, a graditelj je bio Mimar Hajrudin. Radovi su započeli 1557. godine. Za gradnju je bilo potrebno 456 blokova kamenja i 300.000 akči (tadašnji novac). Luk je dug skoro 29 m, a visok 20 m. Most je završen devet godina kasnije 1566. godine.

 Kosovo pod Rezolucijom UNSCR 1244/99	Priština	10.887 km ²	1.825.632
--	----------	------------------------	-----------

Kanjion Miruše se nalazi u južnom dijelu planine Gremnik na nadmorskoj visini od 572 m. Strmih je litica visine 200 m i region parka prirode koji on obuhvata je jedan od najljepših prirodnih znamenitosti Kosova. Kanjon Miruše je dug 10 km i nalazi se na nadmorskoj visini od 360 do 630 m. Čitav region kanjona rijeke je obogaćen brojnim gorskim jezerima, izvorima i rudnim

bogatstvom, što doprinosi slikovitim pejzažima. Tok rijeke Miruše čini 12 vodopada i 13 malih i velikih jezera. Najviši vodopad, između šestog i sedmog jezera je visok 22 m.

Evropska unija

Najvažnije institucije Evropske unije

Evropski Parlament (The European Parliament)

nakon proširenja ima 766 poslanika, koje biraju direktno građani zemalja članica EU. Broj poslanika svake zemlje utvrđuje

se prema njenoj veličini, bruto društvenom proizvodu i ekonomskoj snazi. Poslanici imaju petogodišnji mandat i predstavljaju stotinak političkih stranaka i nezavisne poslanike. Sjedište Parlamenta je u Strazburu, Briselu i Luksemburgu. Evropski parlament predstavlja organ Unije sa najvećim demokratskim karakterom i najvećim legitimitetom, jer predstavlja građane Unije.

Savjet Evropske unije (The Council of the European Union)

čine ministri spoljnih poslova zemalja članica i najvažnije je zakonodavno tijelo EU. Ranije je bio poznat kao Savjet ministara.

Sastanci Savjeta održavaju se jednom mjesečno (osim u avgustu) u Briselu, a tri puta godišnje u Luksemburgu. On donosi konačne odluke o najvećem broju pravnih propisa Evropske unije, odobrava sporazume sa trećim državama i zajedno sa Parlamentom odlučuje o budžetu Unije.

Evropska komisija (The European Commission)

je izvršno tijelo koje zastupa interese Evropske unije kao cjeline.

Ima pravo da daje nacрте zakona i potom ih predstavi Parlamentu i Savjetu. Odgovorna je za implementiranje evropskog zakonodavstva, budžet i programe usvojene od strane Parlamenta i Savjeta. Takođe, predstavlja EU na međunarodnoj sceni. Sjedište Evropske komisije je u Briselu i Luksemburgu.

Evropski sud pravde (The Court of Justice)

je glavna sudska instanca Evropske unije. Čine ga sudije iz svake zemlje Evropske unije i

8 nezavisnih advokata. Njegova nadležnost je da donosi presude u sporovima, koji zadiru u oblast nadležnosti Evropske zajednice. Njegova presuda je konačna i ima jaču snagu od vrhovnih sudova država članica. Sjedište suda je u Luksemburgu.

Evropski sud revizora (The Court of Auditors)

status tijela Evropske unije dobio je Ugovorom iz Maastrichta. Evropski sud revizora vodi kontrolu nad prihodima Unije,

nadgleda da li su napravljeni rashodi u skladu sa zakonima i propisima. Na kraju godine, priprema godišnji izvještaj koji podnosi ostalim institucijama Evropske unije. Čine ga po jedan član iz svake zemlje kojeg imenuje Savjet, na obnovljive mandate od šest godina. Članovi suda moraju biti nezavisni i djelovati u interesu članica. Sjedište suda je u Luksemburgu.

Evropski savjet (European Council)

čine šefovi država i vlada država članica, predsjednik Komisije

i visoki predstavnik Evropske unije za spoljne poslove. Evropski savjet donosi značajnije odluke, koje potom organi u državama članicama preuzimaju i stvaraju od njih pravno obavezujuće akte i dalje ih sprovode. Njegove odluke imaju veliki uticaj iako nijesu pravno obavezujuće. Evropski savjet se sastaje obično četiri puta godišnje. Evropski savjet treba razlikovati od Savjeta Evropske unije kojeg čine ministri spoljnih poslova, a posebno od Savjeta Evrope koji je posebna evropska međunarodna organizacija, čiji su članovi sve države Evrope među kojima i Crna Gora.

SIMBOLI EVROPSKE UNIJE

Himna

Evropska himna je „Oda radosti” - melodija uzeta iz Devete simfonije koju je, četiri godine prije smrti, 1823. godine komponovao njemački kompozitor Ludvig van Betoven na tekst pjesme Fridriha Šilera iz 1785. godine. Pjesma predstavlja viziju čovječanstva u kojem su svi ljudi braća – viziju kojoj teži i Evropska unija.

Tekst himne Evropske unije – „Oda radosti”

*Radost, iskra sve ljepote,
Kćeri iz Elizija,
Opojna ti moć krasote,
Uzvišena misija.*

*Tvoje snove vežu niti
Što rastavi moda zla,
Svi će ljudi braća biti,
Kriilo tvoje spajat' znat'.*

*Komu bješe sklona sreća
Biti drugu vjeran drug,
Tomu sreća još je veća
Primit' u svoj topli krug*

*Ma, i samo jedno biće
Koje svojim smije zvati,
A ko nema takvo biće,
Plaćuć' skrit' se mora znati.*

Betoven se smatra jednim od najvećih kompozitora u historiji muzike. Rođen je u Bonu u Njemačkoj. U dvadesetim godinama života preselio se u Beč, i brzo stekao ugled pijaniste virtuozu. Iako je potpuno izgubio sluh u mladosti, Betoven je nastavio stvarati značajna remek-djela kroz cijeli život.

Fridrih Šiler bio je njemački književnik. Već nekoliko godina prije smrti bio je pored Getea jedan od najznačajnijih književnika toga doba.

Zastava

Zastava EU je usvojena 1986. godine. Predstavljena je kao krug od 12 žutih zvjezdica koje su simbol solidarnosti i jedinstva evropskih naroda na plavoj podlozi koja simbolizuje nebo. Iako je EU kroz svoju historiju imala 12 država to nema nikakve direktne veze sa brojem država EU, već se smatra da broj 12 tradicionalno simbolizuje ujedinjenost. Zastava će zato ostati nepromijenjena bez obzira na buduća proširenja EU.

Dan Evrope - 9. maj

Obilježava se od 1985. kada je u Milanu Savjet ministara donio tu odluku. Ovaj datum je izabran jer je 9. maja 1950. Robert Šuman, ministar spoljnih poslova Francuske predložio novi način saradnje i organizacije država u Evropi.

To je bila „Šumanova deklaracija”, koja se smatra početkom Evropske

unije. Zbog toga se Dan Evrope takođe naziva i Danom Šumana, koji se smatra jednim od osnivača Evropske unije.

Slogan

„Ujedinjeni u različitosti”

Slogan „Ujedinjeni u različitosti” znači da su kroz Evropsku uniju Evropljani ujedinjeni u zajedničkom radu za postizanje mira i prosperiteta, i da je mnoštvo različitih kultura, tradicija i jezika Evrope ustvari pozitivno.

U zvaničnoj upotrebi od 2000. godine, a izabran je putem konkursa.

EURO (€)

Nakon formiranja Evropske unije bilo je potrebno da se ustanovi valuta kojom će zemlje članice trgovati. Jedinstvenu evropsku valutu koristi 18 zemalja članica i još neke zemlje koje nijesu članice EU.

Naziv „Euro” usvojen je na sastanku Evropskog vijeća u Madridu 1995. godine. Simbol jedinstvene valute € inspirisan je grčkim slovom epsilon (€) kao početnim slovom za Evropu dok dvije paralelne crte koje prolaze kroz simbol označavaju stabilnost. Euro je u upotrebi od 1999. godine.

Euro ima osam kovanica u vrijednosti od: 1, 2, 5, 10, 20 i 50 centi, €1, €2 i sedam novčanica u vrijednosti od: €5, €10, €20, €50,

€100, €200 i €500. Na prednjoj strani novčanica eura nalaze se kapije koje predstavljaju otvorenost i gostoprimstvo zemalja članica EU, dok se na poledini nalaze mostovi koji simbolizuju zajedništvo i međusobnu saradnju država članica. Jedina razlika na novčanicama je početno slovo u serijskom broju po kojem se može raspoznati iz koje zemlje dolazi novčanica eura. Euro kovanice su, s jedne strane iste za sve države, a s druge strane različite u zavisnosti od toga iz koje zemlje potiču. Međutim, sve kovanice eura bez obzira na to odakle potiču mogu se koristiti u bilo kojoj zemlji gdje je zvanična valuta euro.

Belgija Njemačka Irska Grčka Španija Francuska

Italija Kipar Luksemburg Malta Holandija Austrija

Portugalija Slovenija Slovačka Finska Estonija Letonija

Prva strana

Za upravljanje eurom zadužena je Evropska centralna banka.

Zbog težnje EU da smanji razlike između bogatih i siromašnih država najbrže se razvijaju zemlje koje su nakon 2004. godine primljene u članstvo.

Povelja osnovnih prava Evropske unije je dokument EU koji jedinstvenim tekstom utvrđuje niz građanskih, političkih, ekonomskih i socijalnih prava svih građana i lica s prebivalištem u Evropskoj uniji.

„Narodi Evrope su odlučili da dijele mirnu budućnost zasnovanu na zajedničkim vrijednostima i međusobnim povezivanjem u sve tješnju Uniju.

Svjesna svoje duhovne i moralne baštine, Unija se zasniva na nedjeljivim i univerzalnim vrijednostima ljudskog dostojanstva, slobode, jednakosti i solidarnosti. Ona počiva na principima demokratije i pravne države. Ona stavlja čovjeka u središte svoje aktivnosti utvrđivanjem državljanstva Unije i stvaranjem prostora slobode, bezbjednosti i pravde. Unija doprinosi očuvanju i razvoju ovih zajedničkih vrijednosti uz poštovanje razlika u oblasti kulture i tradicije evropskih naroda, kao i nacionalnog identiteta država članica i organizacije njihove vlasti na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou.“

Da li ste znali?

- ◆ Da je po površini, EU duplo manja od SAD, ali ima 50% više stanovnika.
- ◆ Da je EU najveći donator humanitarne pomoći na svijetu.
- ◆ Da je Evropa na pretposljednem mjestu u pogledu površine, zauzimajući oko 2% površine Zemlje.
- ◆ Da je Evropa, što se tiče broja stanovnika, na trećem mjestu poslije Azije i Afrike, sa populacijom od oko 11% svjetskog stanovništva.
- ◆ Da je euro zajednička valuta za više od 310 miliona ljudi u EU.
- ◆ Da je zbir svih apoena novčanica i kovanica eura 888,88.

Jezici u Evropskoj uniji

Evo kako se kaže Evropska unija na 24 jezika koja EU zvanično priznaje:

Bugarski – Европейски съюз

Holandski - Europese Unie

Češki – Evropská unie

Engleski – European Union

Danski – Europæiske Union

Estonski – Euroopa Liit

Finski – Euroopan unioni

Letonski - Eiropas Savienība

Francuski - Union Européenne

Litvanski – Europos Sąjunga

Španski – Unión Europea

Švedski – Europeiska Unionen

Njemački – Europäische Union

Malteški – L-Unjoni Ewropea

Grčki - Ευρωπαϊκή Ένωση

Poljski - Unia Europejska

Mađarski – Európai Unió

Portugalski – União Europeia

Italijanski - Unione Europea

Rumunski – Uniunea Europeană

Irski - An tAontas Eorpach

Slovački – Európska únia

Slovenački - Evropska unija

Hrvatski - Evropska unija

CRNA GORA

Crna Gora je zemlja u jugoistočnoj Evropi koja leži na obali Jadranskog mora. Graniči se na istoku i sjeveroistoku sa Srbijom, na zapadu i sjeverozapadu sa Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom i na jugoistoku sa Albanijom. Na jugozapadu je Jadransko more dijeli od Italije.

Naziv Crna Gora vjerovatno potiče od toga što su u srednjem vijeku starocrnogorske planine bile pokrivene gustim šumama. Otuda je i ime nastalo kao izraz za velike i guste ili tamne šumovite predjele. Italijanski izvori je takođe bilježe kao “**Montagna Negra**” otuda je ime Montenegro počelo da se koristi uporedo u neslovenskim jezicima.

Crna Gora je članica Ujedinjenih nacija, Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju, Savjeta Evrope i Unije za Mediteran.

Glavni grad Crne Gore je **Podgorica**, dok je prijestonica Cetinje. Pored njih, Crna Gora ima još 19 opština u svom sastavu, a to su: Andrijevića,

Da li ste znali da najstarije stablo u Evropi živi u Baru? Stara maslina ima preko 2.000 godina. Obim njenog stabla je oko 10 m!

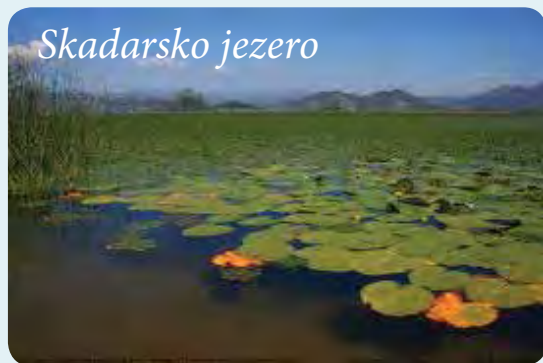
Bar, Berane, Bijelo Polje, Budva, Danilovgrad, Žabljak, Kolašin, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Tivat, Ulcinj, Herceg Novi i Šavnik.

Planine Crne Gore su jedan od najnepristupačnijih terena u Evropi. Prosječna nadmorska visina im je 2000 m. Najviši vrhovi su na Prokletijama i Durmitoru.

Najduža Rijeka u Crnoj Gori je **Tara** (141 km), a ostale duže rijeke su Lim, Piva, Čehotina, Zeta, Morača i Bojana. Kanjon rijeke Tare je najdublji kanjon u Evropi (dubina i do 1.300 m), a drugi u svijetu, odmah iza Velikog kanjona rijeke Kolorado u SAD!

Najveće jezero Crne Gore je **Skadarsko jezero**, koje je najveće jezero na Balkanskom poluostrvu. Površina Skadarskog jezera varira od 400 do čak 525 km². Jezera u planinskom dijelu Crne Gore su ledničkog porijekla, a najveća i najpoznatija od njih su Plavsko, Biogradsko, Šiško i Crno jezero.

CRNA GORA I EVROPSKA UNIJA

Šta je proširenje Evropske unije?

Proširenje Evropske unije je izraz koji se koristi za proces prijema u članstvo novih država. Pregovori o pristupanju su pregovori o uslovima pod kojim država kandidat pristupa Evropskoj uniji, a koji se nakon završetka pregovora utvrđuju međunarodnim ugovorom između država članica Evropske unije i države kandidata, tzv. Ugovorom o pristupanju.

Crna Gora je podnijela zahtjev za članstvo u Evropskoj uniji 15. decembra 2008. godine. Nakon zahtjeva Evropskog savjeta, Komisija je podnijela svoje Mišljenje o zahtjevu Crne Gore za članstvo u Evropskoj uniji u novembru 2010. godine. U decembru 2010. godine Evropski savjet je Crnoj Gori dodijelio status zemlje kandidata.

Šta znači biti zemlja kandidat?

Da bi zemlja postala članica Evropske unije mora ispuniti određene uslove. Zato se zemlje koje to žele kandiduju za pristup Evropskoj uniji i ako ispune tražene uslove tada postaju dio ove velike

zajednice. I Crna Gora će morati da usaglasi svoje zakone sa zakonima Evropske unije i da ispuni uslove da bi mogla da pristupi Evropskoj uniji.

Koji su uslovi za ulazak u EU?

Svaka evropska država koja poštuje načela: slobode, demokratije, poštovanja ljudskih prava i osnovnih sloboda i vladavine prava može zatražiti članstvo u Evropskoj uniji.

Uslovi za članstvo su sljedeći:

- ◆ Stabilnost institucija države kandidata koje osiguravaju demokratiju, vladavinu prava i poštovanje ljudskih i manjinskih prava;
- ◆ Postojanje funkcionalne tržišne privrede, sposobne da izdrži konkurenciju na jedinstvenom evropskom tržištu;
- ◆ Usvajanje i primjena propisa Evropske unije, tzv. pravne tekovine EU.

Zašto govorimo o Evropskoj uniji?

Zato što bi pristupanjem Evropskoj uniji Crna Gora imala mnogo prednosti. Neke od njih su:

- ◆ otvoren pristup zajedničkom velikom tržištu,
- ◆ modernizacija privrede,
- ◆ otvaranje novih radnih mjesta,
- ◆ nesmetan prolaz roba i usluga, što znatno olakšava trgovinu,

putovanja itd.,

- ◆ smanjenje siromaštva,
- ◆ pristup školovanju na bilo kom evropskom univerzitetu,
- ◆ čuvaju se prirodni resursi i radi se na zaštiti oblasti i životinja koji su ugroženi,
- ◆ na raspolaganju bi bila značajna finansijska sredstva koja mogu biti uložena u razvoj Crne Gore.

Delegacija EU u Crnoj Gori

Delegacija Evropske unije u Crnoj Gori analizira i izvještava o političkom, ekonomskom i privrednom razvoju Crne Gore. Delegacija EU u Crnoj Gori prati politiku Evropske unije i predstavlja Uniju u Crnoj Gori. Takođe, nadgleda i podržava napredak u pravcu evropskih integracija. Sa tim u vezi, obezbjeđuje i značajnu finansijsku pomoć. Delegacija EU u Crnoj Gori je počela sa radom u novembru 2007. godine.

Ko vodi proces pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji?

U okviru Vlade Crne Gore, koja je najviši organ izvršne vlasti u nekoj državi, postoji više ministarstava, a Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je zaduženo za koordinaciju procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. U okviru Ministarstva postoje državni sekretar za evropske integracije, kao i dva generalna direktorata zadužena za upravljanje procesom pristupanja EU: Generalni direktorat za evropske integracije i Generalni direktorat za koordinaciju programa pomoći EU.

Vlada Crne Gore je u decembru 2011. imenovala glavnog pregovarača, a u februaru 2012. je formirana struktura za vođenje pregovora o pristupanju Evropskoj uniji koju čine:

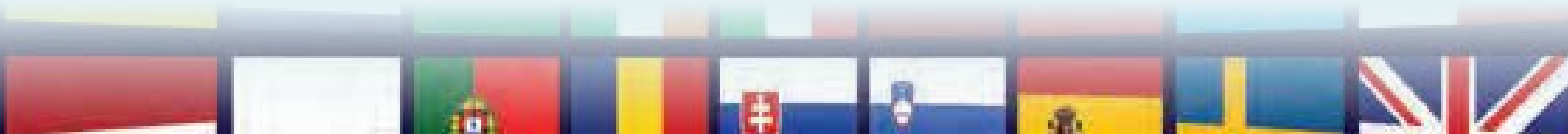
- ◆ **Kolegijum za pregovore** kao radno tijelo Vlade, na kojem se raspravlja o svim pitanjima u vezi sa pregovorima. Kolegijum čine predsjednik Vlade, potpredsjednici Vlade, ministar vanjskih poslova i evropskih integracija i glavni pregovarač za vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.
- ◆ **Državna delegacija koju predvodi ministar vanjskih poslova i evropskih integracija** vodi političke razgovore i pregovore sa državama članicama i institucijama Evropske unije i odgovorna je za uspješno odvijanje pregovora po svim poglavljima pregovora – pravne tekovine Evropske unije.
- ◆ **Glavni pregovarač** zadužen je za neposredno vođenje pregovora po svim poglavljima pregovora – pravne tekovine Evropske unije.
- ◆ **Pregovaračka grupa** je zadužena za stručni i tehnički nivo pregovora sa institucijama i državama članicama Evropske unije.
Pregovaračku grupu čine: glavni pregovarač, zamjenici glavnog pregovarača, članovi Pregovaračke grupe zaduženi za pojedina poglavlja pregovora – pravne tekovine Evropske unije, šef Misije Crne Gore pri Evropskoj uniji i

sekretar Pregovaračke grupe.

- ◆ **Radne grupe** učestvuju u analitičkom pregledu i ocjeni usklađenosti zakonodavstva Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije (skrining), kao i u izradi predloga pregovaračkih pozicija, uz podršku organa državne uprave i drugih organa i institucija.
- ◆ **Kancelarija glavnog pregovarača** obavlja stručne i administrativno-tehničke poslove za potrebe glavnog pregovarača.
- ◆ **Sekretarijat pregovaračke grupe** koordinira zadatke i poslove koji proizilaze iz pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.

Formalno, pregovori su počeli 29. juna 2012. održavanjem Međuvladine konferencije između Crne Gore i Evropske unije u Briselu.

MINI KVIZ

„Koliko poznaješ Evropsku uniju“

1. U kojoj zemlji Evropske unije u planinskoj oblasti **Švarcvald** nastaje Dunav?
2. Koja je **najmanja**, a koja **najveća** zemlja u Evropskoj uniji?
3. Koju je prestižnu **nagradu** osvojila Evropska unija 2012?
4. Koliko je zemalja **osnivača** Evropske unije?
 - a) 6
 - b) 28
5. Ako imate **novčić** eura koji potiče iz Italije, da li ga možete koristiti u drugim zemljama Evropske unije?
 - a) Naravno, nije bitno iz koje zemlje potiče. I kovanice i novčanice se mogu koristiti u svim zemljama EU
 - b) Ne, može se koristiti samo u zemlji iz koje potiče
6. Kako se zove država u kojoj se nalazi **London**, grad sa najvećim brojem stanovnika u EU?
7. Koliko **stanovnika** ima Evropska unija?
 - a) preko 50 miliona
 - b) preko 500 miliona

8. Koji je **najgušće** naseljeni grad u EU?
9. Koji je **moto** Evropske unije?
10. Da li je Evropska unija **država**?
11. Na granici koje dvije države se nalazi **Mon Blan**, najviši vrh u Evropskoj uniji?
12. U kojoj zemlji se nalazi **Venern**, najveće jezero u Evropskoj uniji?
13. Ko je napisao tekst, a ko je komponovao muziku za pjesmu „**Oda radosti**“?
14. Koje **godine** je Crna Gora počela pregovore sa Evropskom unijom?
15. Ko je najveći **donator** humanitarne pomoći u svijetu?
16. Pod kojim nazivom je poznat **Ugovor** o Evropskoj uniji?
17. U kojim zemljama se nalaze **tri glavna sjedišta** Evropske unije: Brisel, Strazbur i Luksemburg?
18. Koji je glavni grad **Poljske**?
19. Koliko zvaničnih **jezika** postoji u Evropskoj uniji?
20. Koje zemlje se nalaze na **Pirinejskom** poluostrvu?

Odgovori:

1. Njemačka;
2. Malta i Francuska;
3. Nobelova nagrada za mir;
4. a);
5. a);
6. Velika Britanija;
7. b);
8. Pariz;
9. Ujedinjeni u različitosti;
10. Ne, Evropska unija je zajednica država;
11. Francuska i Italija;
12. Švedska;
13. Šiler i Betoven;
14. 2012. godine;
15. Evropska unija;
16. Mاستrihtski ugovor;
17. Belgija, Francuska, Luksemburg;
18. Varšava;
19. 24;
20. Španija, Portugalija i Andora.

Od 0-6 tačnih odgovora
– Nisi dobro savladao/ savladala ovu temu! Knjigu u šake! Bez muke nema nauke!

Od 7-16 tačnih odgovora
– Tvoje poznavanje ove oblasti je dobro. Ako se potruđiš još malo biće odlično!

Od 17-20 tačnih odgovora – Bravo! Ti si odličan poznavalac Evropske unije!

Projekat finansira
Evropska unija

me4.eu
eu4.me
Ja sa Evropu, Evropa za mene

Projekat realizuje
FORS Montenegro

Projekat **Hajde da razgovaramo o EU** finansira se iz komunikacionog budžeta Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori.

Za više informacija o projektu posjetite sajt
www.forsmontenegro.org

Sadržaj ove brošure isključiva je odgovornost Fondacije za razvoj sjevera Crne Gore – FORS Montenegro, i ni na koji način se ne može smatrati da odražava stavove Evropske unije.

2014. godine

Hajde da razgovaramo o EU